

Mely területekkel szükséges növelni a kapcsolatokat?

Az Erdészeti Tudományos Intézettel:
komplex talajvizsgálatok és telepíthető fafajösszetétel vizsgálatok elvégzésével,

leggazdaságosabb telepítési módszerek, ültetési hálózatok megadásával, létesítendő tsz csemetekertekben 0,5—1,0 ha, vagy szükségszerű nagyságú területeket kell átadni kísérleti célra,

a meglévő, vagy telepítésre kerülő új erdőkben végezzen kísérletezést az üzem és saját részére az ERTL,

a különböző erdőgazdálkodási munkákhoz kialakított gépeket mutassa be az üzemeknek.

A Faipari Kutató Intézettel:

a meglévő és kitermelésre kerülő fafajok gazdaságos felhasználását adja meg az intézet,

minél jobb iparifa-százalék kihozatal érdekében az üzemek (tsz-ek) meglévő faanyag készleteit kell megvizsgálni az intézet segítségével,

foglalkozzon az intézet a tsz-ek faipari gondjaival, azokkal, amelyek beleférnek az intézet tudományos feladataiba, témáiba.

Más tudományos és oktatási intézményekkel még áttekinthetetlen a helyzet, van ahol igen gyümölcsöző, életerős a kapcsolat, a segítségadás, de van, ahol ilyenről nem is beszélhetünk. Megállapítható, hogy üzemünk az erdőgazdálkodási tevékenységükhöz kapcsolódó intézeteket, intézményeket (Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézet, Erdészeti és Faipari Egyetem, ahol néhány tanszék igen aktív ilyen jellegű munkát végez, a gödöllői Agrár egyetem, a keszthelyi Agrár-tudományi Egyetem stb.) még nem keresték meg olyan mértékben, ahogyan az szükséges lenne.

A jövőben a felsorolt szervek vagy részlegek és a termelészövetkezeti erdőgazdaságok között szorosabb, intézményesebb, rendszeresebb — sőt merem mondani: tervszerűbb kapcsolatot kell létesíteni a jobb minőségű, gazdaságosabb termelészövetkezeti erdőgazdálkodás érdekében. A kapcsolatfelvételt a termelészövetkezeteknek kell kezdeményezni, javaslatot kell adniok erre a különböző felügyeleti (erdőrendezősek, erdőfelügyelőségek, szakigazgatás) szerveknek.

634.0.924

NYULÁSZ ISTVÁN

VESZPRÉM MEGYE TERMELŐSZÖVETKEZETEINEK ERDŐGAZDÁLKODÁSA

Veszprém megyében az erdőbirtokossági társulatok felszámolása után közel 30 ezer ha kiterjedésű erdő maradt a termelészövetkezetek kezelésében, az erdőtörvény végrehajtása után, az átadott erdőkkel együtt.

SZERVEZETI FELÉPÍTÉS

A megyében három tsz területi szövetség működik. Az országban először a „Balatonmelléki” Tsz Területi Szövetség (Tapolca) látta szükségességét annak, hogy a jelentős mennyiségű tsz erdők kezelését — hatékonyabb erdő-

gazdálkodás érdekében — önálló erdész szakemberekkel oldja meg. A sikeres kezdeményezés után 1969-ben a megyénk másik két tsz területi szövetsége — a „Bakonytáji” és a „Marcalmenti” — is áttért az erdőgazdasági szakfrányításról az önálló erdőgazdálkodásra. Tudomásunk szerint jelenleg az országban egyedülálló ez a szervezeti forma. Ezt állapította meg 1972-ben a MEM is a megye komplex vizsgálata alkalmával.

A három tsz területi szövetségnél nagy tapasztalattal rendelkező erdőmérnökök állnak a szakembergárda élén. Ők fogják össze és szakmai tanácsokkal látják el a termelőszövetkezeteket és az erdészeti szakvezetőket. Képviselek a szövetkezeti erdőgazdálkodás érdekeit, megjelennek a szakmai értekezleteken. Az OEE helyi csoportjainak közreműködésével szervezik a szakmai továbbképzést. Egyszóval a megye tsz erdőgazdálkodásának mozgatói.

A TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDÁLKODÁS IRÁNYÍTÁSA

A szövetségek erdőmérnökein keresztül fogja össze a Megyei Tanács Szakigazgatási Szerve a megye tsz erdőgazdálkodását. Negyedévenként rendszeres megbeszélések folynak és ezek érvényesítik megyénk egységes tsz erdőgazdálkodásának irányelveit.

A tsz területi szövetségek a szakérdészek részére rendszeresen szakmai értekezleteket tartanak. Az értekezleteken a területen működő erdőfelügyelőségek is részt vesznek és kezdettől fogva sok hasznos és értékes tanácsot adnak. Így biztosítja a tsz erdőgazdálkodás állandó élő kapcsolatát a hatósággal és a szakmai felügyelettel.

A megye területén a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás egységes és hézagmentes. Ez azt jelenti, hogy a legkisebb erdővel rendelkező tsz-ek is részesei az önálló tsz erdőgazdálkodásnak.

Önállóan alkalmazzák a termelőszövetkezetek az erdész szakembert ott, ahol azt az erdőtörvény előírja. A hatékony erdőgazdálkodás érdekében több termelőszövetkezet alkalmaz önállóan erdész szakvezetőt, még az erdőtörvény által előírt nagyságrend alatt (150—400 ha erdőterületen) is.

A körzeteknél kettőtől hat termelőszövetkezet alkalmaz egyszerű társulási formában erdész szakembert. Egy-egy körzet közös megállapodással „anya” tsz-t jelöl ki, ahol a szakembert állományba veszik. A többi tsz erdőterület arányosan ide fizeti a szakembertartás költségeit. A munkaidő is általában hasonló arányban oszlik meg. Az erdész szakemberek mellett általában erdőfelelősök segítik az erdészeti munkák végrehajtását.

A SZÁMOK A FEJLŐDÉS ÜTEMÉT BIZONYÍTJÁK

Veszprém megye termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásának szervezeti felépítését és szakemberellátottságát a táblázat ismerteti:

M e g n e v e z é s	„Bakonytáji” Tsz. Szöv., Veszprém		„Balatonmelléki” Tsz. Szöv., Tapolca		„Marcalmenti” Tsz. Szöv., Pápa		Összesen	
	1969	1973	1969	1973	1969	1973	1969	1973
Önálló	1	9	3	9	2	17	6	35
Körzet	6	7	9	8	6	4	21	19
Szakvezető összesen	7	16	12	17	8	21	27	54
Tsz-ek száma	56	41	52	38	72	48	180	127

1973-ban a megye 127 termelőszövetkezetének összesen 54 szakvezetője volt. Ebből 2 erdőmérnök, 35 erdésztechnikus és 17 szakerdész.

A TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDÁLKODÁS SZAKÁGAZATONKÉNT

Megyénk termelőszövetkezeti erdőgazdálkodása ágazonként a következő.

Fakitermelés

A termelőszövetkezetek fakitermelése 115 000 m³ éves viszonylatban, s ez a három szövetség között nagyjából egyforma arányban oszlik meg.

Az összes fatömegből

véghasználat	78 000 m ³
gyérítés	35 000 m ³
tisztítás	2 000 m ³

Ez a mennyiség megfelel az üzemtervi előírásnak. Az iparifa-kihozatal fokozatosan emelkedő, jelenleg 35%. A termelőszövetkezetek fakitermelésüket mindenütt motorfűrészszel végzik. Megyénkben összesen 170 db Homelite és Stihl motorfűrész van a termelőszövetkezetek tulajdonában.

A motorfűrész-kezelők kiképzését a szőcsénypusztai Erdőgazdasági Szakmunkásképző Iskola felügyelete mellett a megyei szakigazgatási szerv és a tsz szövetségek szervezésében oldják meg. Eddig összesen 130 motorfűrész-kezelőt képeztünk ki.

A kitermelt fatömeg mozgatásához a termelőszövetkezetek saját mezőgazdasági gépeiket állítják be.

Fafeldolgozás

A kitermelt iparifa mennyiséget 52 db keretfűrészben és 9 db rönkvágó szalagfűrészben dolgozzák fel. Ezeknek a gépeknek a kapacitása természetesen nincs kihasználva, Veszprém megyében 15 termelőszövetkezet foglalkozik kiegészítő tevékenységként több ezer m³-es volumenben faanyagfeldolgozással.

A fagyártmány telepek üzemeltetésükhöz még 25—30 ezer m³ iparifát vásárolnak fel egyéb szektoroktól. Az üzemek 13—18-féle faipari terméket állítanak elő (fűrészáru, ládaáru, parkettfríz, rakodólap, bútortéc, háztartási eszközök stb.).

Erdőművelés

Az elmúlt időszakban nagy nehézségbe ütközött az *ültetési anyag* beszerzése. Megyénkben 10 ha kijelölt nyárcemetekert üzemel (Egyházaskesző). Ez a csemetekert elsősorban a megye igényeit látja el csemetével. Ezenkívül 10 ha fenyő és lombcsemetekert üzemel a megye különböző helyein. Arra törekszünk a jövőben, hogy megyén belül elégtűsük ki a tsz csemetekertekből a termelőszövetkezetek ültetési anyagigényét.

A véghasználatok során keletkező évi *erdőfelújítási* kötelezettségünk kb. 450 ha. Az öt éve működő önálló tsz erdőgazdálkodásnak köszönhető, hogy az erdőfelújítási hátralék jelentéktelen mennyiségre csökkent.

Az *erdőtelepítés-fásítás* meghaladja a felújítást. Az elmúlt évben megyénkben 560 ha cellulóznýár-telepítés és 200 ha fásítás történt a termelőszövetkezetekben. Veszprém megyei termelőszövetkezeteknél eddig 2000 ha nagyságrendű cellulóznýárast és 1000 ha fásítást tartunk nyilván.

Megyénkben az erdőtelepítésnek és fásításnak a jövőben nagy lehetőségei vannak. Külön ki kell emelni ezek közül a Várpalota és környéke iparvidékének 1300 ha nagyságrendű fásítási feladatát és a Balaton északi partjának

mint üdülőövezetnek erdőtelepítési feladatait, különös tekintettel a táj esztétikai hatására.

Ezenkívül jelentős mennyiségben található termelőszövetkezetek területén gyenge hozamú mezőgazdasági területek, melyek ugyancsak a jövő feladataként várnak beerdősítésre.

ÖSSZEGEZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Úgy értékeljük, hogy megyénk termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásának szakembergárdája kialakult. Célunk, hogy a jövőben a gárdát minél jobban összekovácsoljuk, szakmai továbbképzésben részesítsük őket. Ennek érdekében 1973. szeptember 27—28. között szakmai utat szerveztünk az ismeretek bővítésére; az erdésztechnikusok ezenkívül a soproni továbbképzéseken rendszeresen részt vesznek.

Az erdőgazdálkodás szakmai színvonalának további emelése céljából az utóbbi időben kezdeményezések történtek a gépesítés további fokozására.

Célunk a szakmai színvonal további emelése, az ágazat minden területén, hogy a termelőszövetkezeteinknél az erdőgazdálkodást még hatékonyabbá tegyük, a gazdálkodás szakmai eredményessége és haszna még jelentősebb legyen termelőszövetkezetenként, s ezen keresztül megyei szinten is.

CZERNY KÁROLY

A TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDÁLKODÁS FELADATAI ÉS SZERVEZÉSE

Jelentősebb népgazdasági szakágazatainkban — így az állami erdő- és fafeldolgozó gazdaságban is — megtörtént a vállalatok erőteljes koncentrációja, illetve centralizációja, kialakultak a vertikumok. További fontos cél, hogy az ezeken kívül eső erdőgazdálkodási területen is szakszerű, tervszerű, állandóan bővülő és jövedelmező gazdálkodás alakuljon ki.

A FELADATOK

A fagazdaság külső feladatai és lehetőségei elsősorban a *termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás területén* jelentkeznek, melynek *volumene az állami erdővállalatokra vetítve mintegy 30%-os értékű.* A szövetkezeti erdő- és fafeldolgozó gazdálkodás megszervezésénél a munkát a lehetőségek feltárásával kell kezdeni. Ezek számos területen jelentkeznek:

A nyereséges gazdálkodás alapelve a mezőgazdaságilag gazdaságosan nem művelhető területek beerdősítésére ösztönöz. Az erdőtelepítések és a mezőgazdasági cellulóznyárak szakszerű kivitelezés esetén nyereséggel járnak, ugyanakkor az erdőtelepítő az erdőművelési ágba áttett területek után nem adózik.

A *termelőszövetkezetek kezelésében* komoly fakészlettel rendelkező *vágásérett faállományok vannak.* Ezek kitermelése fontos népgazdasági érdek, és a gazdálkodónak is megfelelő jövedelmet hoz. Nagy feladat vár a szakemberekre az értékihozatal (választékolás), valamint az erdőfelújítások szakszerű végrehajtása terén.

A termelőszövetkezetek gazdálkodását szabályozó rendeletek a MÉM ágazathoz tartozó tevékenység fejlesztésére ösztönöznek és a *fafeldolgozás* is ilyennek